

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องกฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกของมุสลิมในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะการใช้กฎหมายอิสลามของมุสลิมในจังหวัดสงขลา โดยเน้นศึกษาเฉพาะองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้กฎหมายอิสลาม เพื่อศึกษารายละเอียดต่างๆที่ควรเพิ่มเติม ในการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกของมุสลิมในจังหวัดสงขลา วิธีการวิจัยประกอบด้วย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ประชากร (Population)และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. คณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน

มีวิธีการได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่เลือก ได้แก่ ประธานคณะกรรมการอิสลาม รองประธาน และเลขานุการ รวมจำนวน 3 คน

1.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

โดยการจับสลากกรรมการอิสลาม จำนวน 3 คน จากจำนวนกรรมการ 27 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา จำนวน 6 คน

2. คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในจังหวัดสงขลา จำนวน 346 มัสยิด

ในการเลือกมัสยิดผู้วิจัยกำหนดวิธีการดังนี้

2.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างจากทุกอำเภอที่มีมุสลิม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (

Purposive Sampling) จำนวน 14 อำเภอดังต่อไปนี้

1. เมือง

2. หาดใหญ่

3. สะเตา

4. เทพา

5. สทิงพระ

6. รัตภูมิ

7. ระโนค	8. จະนะ
9. นาทวี	10. สะบ้าย้อย
11. คลองหอยโข่ง	12. ความเนียง
13. บางกล่ำ	14. สิงหนคร

2.2 ในแต่ละอำเภอ จับสลาก 2 มัสยิด โดยการจับสลากมัสยิดจากมัสยิดทั้งหมดที่อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 1 มัสยิด และจับสลากมัสยิดจากมัสยิดทั้งหมดที่อยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 1 มัสยิด นอกจากมัสยิดในอำเภอระโนคและคลองหอยโข่งที่มีเพียงอำเภอละ 1 มัสยิด รวมจำนวน 26 มัสยิด

2.3 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิหม่าม และหรือคอเค็บ และหรือบิหลัน จากมัสยิดดังกล่าว ให้ได้จำนวนตัวอย่างมัสยิดละ 2 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างอิหม่าม คอเค็บและบิหลัน จำนวน 52 คน

เหตุผลที่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิหม่าม คอเค็บและบิหลัน เพราะพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ.2540 กำหนดให้เป็นตำแหน่งบริหารมัสยิดโดยไม่มีวาระและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้มอบอำนาจหน้าที่การใช้อุญญาฮาย อิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกแก่คณะกรรมการมัสยิดต่างๆ (Isma-ae Alee ,1998) กลุ่มตัวอย่างจึงเป็นผู้มีประสบการณ์และข้อมูลด้านการใช้อุญญาฮายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดก

3. ผู้รู้ศาสนาอิสลามจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและปอเนาะในจังหวัดสงขลา

มีวิธีการได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 เจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนศาสนาอิสลาม จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเลือกจากครูสอนศาสนาอิสลามจากโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดสงขลา ที่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาอิสลาม ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จากประเทศต่างๆ จำนวน 8 คน ดังต่อไปนี้

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาอิสลามจากประเทศซาอุดีอาระเบีย จำนวน 2 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาอิสลามจากประเทศอิยิปต์ จำนวน 2 คน

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาอิสลามจากประเทศปากีสถาน จำนวน 2 คน

3.1.4 กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนาอิสลามจากประเทศมุสลิมอื่นๆหรือมหาวิทยาลัยอิสลาม จำนวน 2 คน

เหตุผลที่เลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เพราะว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านศาสนาอิสลามจากประเทศมุสลิมหรือมหาวิทยาลัยอิสลาม และมีความรู้ความสามารถที่จะร่วมพัฒนาการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกได้

3.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโต๊ะครู ซึ่งเป็นผู้รู้ศาสนาอิสลาม และเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการใช้กฎหมายอิสลาม รวมทั้งเป็นที่ปรึกษากฎหมายอิสลามของประชาชนและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกของชาวมุสลิมในท้องถิ่นอยู่เสมอ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโต๊ะครูปอเนาะจำนวน 3 คน

รวมกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและปอเนาะ จำนวน 11 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 69 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเอกสาร

ข้อมูลเอกสาร เป็นข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดก โดยศึกษารายละเอียดของกฎหมายอิสลาม ลักษณะการเตรียมการก่อนสมรส การสมรส ผลการสมรส การสิ้นสุดการสมรส ผลการสิ้นสุดการสมรส การรับมรดก หนี้กรรม

การศึกษาข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกจะศึกษาจากเอกสารตำรากฎหมายอิสลาม ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา และมีสยิดใช้เป็นที่มาและแหล่งอ้างอิงในการใช้กฎหมาย

2. ข้อมูลภาคสนาม

ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดก ด้าน การศึกษากฎหมายอิสลาม องค์กรบริหารกฎหมาย เอกสารการจดทะเบียนการพิจารณาคดีความ การใช้โดยไม่มีกฎหมายรองรับ

ข้อมูลเหล่านี้ได้มาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประธานกรรมการอิสลาม รองประธาน เลขานุการและกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โต๊ะครูครูสอนศาสนาอิสลาม อิหม่าม คอเต็บและบิหลั่น จำนวน 69 คน

ผู้วิจัยออกแบบแบบสอบถามโดยศึกษาจากตำรากฎหมายอิสลามและตำราที่เกี่ยวข้องที่เป็นที่ยอมรับของ โลกมุสลิม ได้แก่ ฝ่าตวาอิบนุคัยมียะฮฺ นัยลุลเอาฎูรฺของอิหม่ามเซากานีย์ ญบรูตศาลามของอิหม่ามซอนฮานีย์ ฮาคาคีนุมาของซัยค์เฆาะซาลีย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไปยื่นต่อ ประธานกรรมการอิสลาม , คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด สงขลาและ โต๊ะครู ครูสอนศาสนาอิสลาม อิหม่าม หรือ หรือ คอเค็บ หรือ บิลาต หรือ กรรมการมัสยิดในจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
2. วิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อตอบปัญหาการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปเพื่อทดสอบสมมุติฐาน (สุภาวงศ์ จันทวานิช , 2535 : 92 - 93)